

Tumelo ea Testamente ea Khale

SABATHA THAPAMA

Bakeng sa Thuto ea beke ena, Bala:

Ba-Gal. 3:1–14, Ba-Roma 1:2, 4:3, Gen. 15:6, 12:1–3, Lev. 17:11,2 Ba-Kor. 5:21.

Temana ea Khopolo:

“Kreste o re lopolotseng thohakong ea molao, ka ho etsoa thohako bakeng sa rōna;—hobane ho ngoliloe ho thoe, ‘Ho rohakoe mang le mang ea fanyehiloeng sefateng’” (Ba-Galata 3:13).

Moshanyana e monyenyanane o ne a entse seketsoana se senyenyanane, se pentiloe le ho etsoa hantle. Ka letsatsi le leng e mong a utsoa seketsoana sa hae, 'me o ne a sa thaba ho hang. Ha a feta lebenkeleng la kalimano ea chelete ka thepa a bona seketsoana sa hae. Ka thabo a kena ka lebenkeleng leo a nto re, 'sena ke seketsoana sa ka.' 'che!,' ho rialo morekisi, 'ke sa ka, hobane ke se rekile.' 'E,' ho rialo moshanyana, 'empa ke sa ka, hobane se entsoe ke 'na.' 'Ho lokile,' ho rialo morekisi, 'haeba uka ntefa lidolara tse peli, u ka se nka.' Eo e ne e le chelete e ngata ho moshanyana ea neng a se na le ha e le sente. Leha ho le joalo, a etsa qeto ea ho se nka; a kuta mohloa, a etsa mesebetsi eohle, 'me ha morao a ba le chelete. “A mathela lebenkeleng a re, 'Ke batla seketsoana sa ka.' A lefa chelete a nka a nto amohela seketsoana sa hae. A nkela seketsoana liatleng tsa hae, le ho se aka le ho se suna, a nto re, 'Uena seketsoa se ratehang, kea u rata. U oa ka. U oa ka habeli. Ke u entse, 'me joale ke u rekile.’ “Ho joalo le ka rōna. Ka tsela e itseng re ba Morena habeli. O re entse, 'me a kena ka lebenkeleng la Diabolose. Eaba Jesu oa tla le hore reka ka theko e thata—e seng ka selifera le ka khauta, empa ka mali a hae a bohlokoa. Re ba Morena ka popo le topollo.”—William Moses Tidwell, *Pointed Illustrations (Kansas City, Mo.: Beacon Hill Press, 1951)* lq. 97.

*Bala thuto ea beke ena ho lokisetsa Sabatha, 29 Phupu.

Booatla ba Ba-Galata

Bala Ba-Galata 3:1–5. Akaretsa ka tlase mona seo Paulose a se bolelang ho bona. Ke ka tsela efe re ka bang kotsig ea ho oela liphosong tse tšoanang tse semoea, ho qala hantle le ho oela polokong ea molao e le mokhoa oa topollo?

Liphetoletlo tse 'maloa tsa morao li lekile ho nka moelelo oa mantsoe a Paulose temaneng ea 1 ka “booatla” ba Ba-Galata. Lentsoe le nepahetseng leo Paulose a le sebelisang ka se-Gerike le matla le ho feta moo. Lentsoe ke anoetoi, 'me letsoa lentsoeng le bolelang Kelello (nous). Hantle le bolela “ho hloka kelello.” Ba-Galata ba ne ba sa inahane. Paulose ha emise moo; o re, hobane ba etsa ka booatla, oa ipotsa hore na e be ho na le ea ba loileng. “Le loiloe ke mang?” Khetho ea hae ea mantsoe mona e ka bolela hore sesosa se ka mora boemo ba bona ke Diabolose (2 Ba-Kor. 4:4).

Se makatsang Paulose haholo ka bokoinihi ba Ba-Galata evangeling ke hore ba tsebile hore pholoho e thehiloe sefapanong sa Kreste. E ne e le ntho eo ba kekeng ba lahlehelo ka eona. Lentsoe le tolokiloeng e le ho “tšoantša” kapa ho “bapisa” ho Ba-Galata 3:1 le bolela “polakate” kapa “tšoantšiso.” E ne e sebelisoa ho hlalosa liphatlalatso tsohle tsa sechaba. Paulose o re sefapano e ne e le khubu ea thuto ea hae hore Ba-Galata ba bone ka mahlo a likelello tsa bona Kreste ea thakhisitsoeng (1 Ba-Kor. 1:23, 2:2). O re ka tsela e itseng, ka liketso tsa bona, ba furalla sefapano.

Paulose o bapisa maiphihlelo a Ba-Galata a joale le ha ba ne ba lumela ho Kreste lekhetlo la pele. O etsa sena ka ho ba botsa lipotso tse ikarabang. Ba a mohetse Moea joang, ho bolela'ng hore na e bile Bakreste pele joang? 'Me ka pono e fapaneng hanyenyane, Hobaneng Molimo a ile a fana ka Moea? Na e ne e le hobane ba entse se seng ho fumana seo? Che, ha ho joalo! Empa e bile hobane ba lumetse litaba tse molemo tse seo Kreste a ba etselitseng sona. Ba qalile hantle, ke eng e ka etsang hore ba nahane hore joale ba lokela ho itšetleha boitšoarong ba bona?

Ke ha kae, haeba ho ee ho etsahale, u iphumanang u nahana, Ke sebetsa hantle haholo. Ke Mokreste ea tiileng, ha ke etse sena kapa ho etsa saane . . . le ho nahana ka bohlahe, hore ka tsela e itseng u lokile hoo u ka bolokehang? Phoso ke eng ka setšoantšo seo?

Ho Thehoa Mangolong

Ho fihlela joale, lengolong la hae ho Ba-Galata, Paulose o sirelelitse evangeli ea hae ea ho beoa ea lokileng ka tumelo ka ho ipeletsa ka tumellano e fihletsoeng ke baapostola ba Jerusalema (Ba-Gal. 2:1–10) le maiphihlelo a Ba-Galata ka bo bona (Ba-Gal. 3:1–5). Ka ho ho Ba-Galata 3:6, Paulose joale o fetohela bopaking ba mangolo bakeng sa tiiso ea ho qetela ea evangeli. Ha e le hantle, Ba-Galata 3:6–4:31 e thehiloe ka khang ea mangolo e latellanang e thehiloeng mangolong.

Paulose o bolela eng ha a ngola ka “mangolo” ho Ba-Galata 3:6–8? sheba Ba-Roma 1:2, 4:3, 9:17.

Ho bohlokoa ho hopola hore nakong ea ha Paulose a ngola lengolo la hae ho ea ho Ba-Galata ho ne ho se na “Testamente e Ncha.” Paulose e ne e le sengoli sa pele sa Testamente e Ncha. Evangeli ea Mareka mohlomong ke ea pele ea li-evangeli tse 'ne, empa ho lumelao hore ha e ea ka ea ngoloa ho fihlela ka mora lefu la Paulose (A.D. 65)— ke hore, ka moea lilemo tse leshome le metso e mene ka lengolo la Paulose ho Ba-Galata. Joale, ha Paulose a supa mangolong, o ne a na le Testamente ea Khale kelellong ea hae. Mangolo a Testamente ea Khale a bapala karolo e bohlokoa lithutong tsa Paulose. Ha a a shebe e le mangolo a shoeleng empa e le lentsoe le matla le phelang la Molimo. Ho 2 Timothea 3:16 oa ngola, “Lengolo lohle le bululetsoe ke Moea oa Molimo.” Lentsoe le tolokiloeng e le “bululeloa” ke theopneustos. Karolo ea pele ea lentsoe (theo) e bolela “Molimo,” ha karolo ea bobeli e bolela “pululelo.” Lengolo le “Bululetsoe ke Molimo.” Paulose o sebelisa mangolo ho bontša hore Jesu ke messia ea tšepisitsoeng (Ba-Roma 1:2), ho fana ka taeo bophelong ba Bokreste (Ba-Roma 13:8–10), le tiisa ho tiea ha thuto ea hae (Ba-Gal. 3:8, 9). Ho thata ho lekanya hore na ke ka makhethlo a makholo a makae Paulose a qotsang Testamente ea Khale, empa liqotsulo li fumanoa hohle mangolong a hae, ntle le a makhutšoanyane, Tite le Filemone.

Bala ka hloko Ba-Galata 3:6–14. Hloaea likarolo tseo Paulose a li qotsang ho tsoa Testamenteng ea Khale litemaneng tseo. Seo se re bolella'ng ka moo Testamente ea Khale e neng e le matla kateng?

Na u iphumana ka linako tse ling u nahana hore karolo e 'ngoe ea Bible e susumelitsoe ho feta e 'ngoe? U shebile polelo ea Paulose ho 2 Timothea 3:16, ke kotsi efe ea ho tsamaea ka tsela eo?

Ho Balloa ho Loka

Hobaneng u nahana hore Paulose o ipiletsa ka Abrahamama ha a sheba mangolong ho tiisa molaetsa oa evangeli ea hae? (Ba-Gal. 3:6).

Abrahama e ne e le khubu ea bo-Juda. E ne e se feela ntat'a moloko oa Bajude, empa Bajude nakong ea Paulose hape ba ne ba mo sheba e le setšoantšo sa seo Mojudeoa 'nete a lokelang ho ba sona. Bongata bo ne bo sa lumele feela hore semelo se mohlalosing e ne e le kutlo ea hae feela, empa hore Molimo o ile a mo phatlalatsa a lokelile ka lebaka la kutlo eo. Abrahama o ile a siea naha ea habo le lelapa, a amohela lebollo, le ho lumela ho etsa mora oa hae sehlabelo ka taelo ea Molimo. Ke kutlo hoo! Ka khothaletso ea bona ea lebollo, lira tsa Paulose li ne li etsa khang ka litaba tsona tsena. Paulose leha ho le joalo, o fetola taba ka ho khutlela ho eena Abrahamama—ka makhetlo a robong ho Ba-Galata—e le mohlala oa tumelo e seng oa poloko ea molao.

Sheba qotsulo ea Paulose ho Genese 15:6. E bolela eng ha e re tumelo ea Abrahamama o ile a e “balloa hoba ke loka”? (Sheba hape Ba-Roma 4:3–6, 8–11, 22–24.)

Leha ho beoa ea lokileng e le papiso e nkiloeng lefatšeng la molao, lentsoe ho balloa ho behoa ke papiso e nkiloeng metsong ea khoebo. E ka bolela “ho alima” kapa “ho beha ntho e ’ngoe polokelong ea motho e mong.” Ha se feela hore e sebelisitsoe ho Abrahamama ho Ba-Galata 3:6, empa e hlaha makhetlo a leshome le motso o le mong melebana le mopatriareka. Liphetoletso tse ling tsa Bible li toloka lentsoe ho balloa, le ho behoa, kapa ho fuoa.

Ho latela papiso ea Paulose, se behoang polokelong ea rōna ke ho loka. Potso ke hore, leha ho le joalo, Ke holima taba efe Molimo a re ballang ho loka? Ruri e ke ke ea ba holima kutlo—ho sa natsoe hore na bahanyetsi ba Paulose ba re’ng. Ho sa tsotellehe hore ba itseng ka kutlo ea Abrahamama, lengolo le re e bile ka tumelo Abrahamama a ileng a baloa e le ea lokileng. Bible e hlakile: kutlo ea Abrahamama e ne e se motheo oa ho lokafatsoa ha hae; e bile litholoana. O ne a sa etse lintho tseo a li entseng e le hore a tle a lokafatsoe; o li entseng hobane, o ne a se a ntse a lokafalitsoe. Tokafatso e isa kutlong, e seng ka tsela e ’ngoe.

Lula holima seo sena se se bolelang—hore u behoa ea lokileng e seng ka eng kapa eng eo u e etsang empa ka seo Kresre a u etselitseng sona feela. Hobaneng seo e le litaba tse monate? Ke joang u ka ithutang ho etsa ’nete eo ea hao; ke hore, ho lumela hore e ama uena, ho se natsoe hore na u u mathataeng a makae, a fetileng le a joale?

Evangeli Testamenteng ea Khale

“Me lengolo ka ho iponela pele hore Molimo o tla beha Balichaba ba lokileng ka tumelo, o rutille evangeli e sa le pele ho Abrahamama, ka hore, ‘Lichaba tsohle lit la hlohonolofalla ho uena’” (Ba-Gal. 3:8). Paulose o ngola hore ha se feela hore evangeli e ile ea rutoa Abrahamama, empa e bile Molimo ea e rutileng; joale, e lokel hore e be evangeli ea 'nete. Empa ke neng Molimo o ileng oa ruta evangeli ho Abrahamama? Qotsulo ea Paulose ea Genese 12:3 e bontša hore kelellong o ne a na le selekane seo Molimo o se entseng le Abrahamama ha a mo bitsa ho Genese 12:1–3.

Bala Genese 12:1–3. Sena se re bolella eng ka semelo sa selekane seo Molimo o se entseng le Abrahamama?

Motheo oa selekane sa Molimo le Abrahamama ke bohare ba litšepiso tsa Molimo. Molimo o re ho Abrahamama ka makhetlo a mane, “Ke tla.” Litšepiso tsa Molimo ho Abrahamama li ea hlolla hobane li nka lehlakore le le leng. Molimo o etsa litšepiso tsohle; Abrahamama ha a tšepise letho. Lena ke lehlakore le sele ho leo batho ba lekang ho amana le Molimo. Hangata re tšepisa hore re tla mo sebeletsa, haeba a ka re etsetsa se seng. Empa hoo ke ho beoa ea lokileng ka mesebetsi ea molao. Molimo ha a ka a kopa Abrahamama ho tšepisa eng kapa eng empa ho amohela litšepiso tsa hae ka tumelo. E ruri, seo e ne e se mosebetsi o bonolo, hobane o ne a lokela ho ithuta ho tšepa Molimo ka ho phethahala e seng ho itšepa bo eena (sheba Genese 22). Pitso ea Abrahamama e bontša, boleng ba evangeli, boo e leng pholoho ka tumelo. Ba bang ka phoso ba etsa qeto ea hore Bibe e ruta mekhoe e 'meli ea pholoho. Ba bolela hore nakong ea Testamente ea Khale pholoho e ne e ipapisitse le poloko ea molao; 'me ka ha seo ha se ea ka sa sebetsa hantle, Molimo o ile oa felisa molao oa etsa hore pholoho e fumanoe ka tumelo. Sena se ke ke sa ba hole le 'nete. Joalo ka Paulose a ngotse ho Ba-Galata 1:7, ho na le evangeli e le ngoe feela.

Ke mehlala efe e meng eo u ka e fumanang Testamenteng ea Khale ea pholoho ka tumelo feela? Sheba, ka mohlala, Lev. 17:11, Pes. 32:1–5, 2 Sam. 12:1–13, Sak. 3:1–4.

Hangata re utloa polelo ena “mohau o chipi.” Empa ke tšebeliso e mpe. Mohau ha u theko e flase—ke mahala (ho rōna). Empa re ea o senya ha re ka nahana hore re ka kenya se seng ho oona ka mesebetsi ea rōna kapa ha re nahana hore re o sebelisa e le thebe ea ho etsa sebe. Ka maiphihlelo a hao, ke ofe oa mekhoe e 'meli ee oo u sekametseng ho oona 'me u ka khaotsa joang?

Topollo Thohakong (Ba-Gal. 3:9–14)

Bahanyetsi ba Paulose ha potang ba ile ba makatsoa ke mantsoe a hae a tletseng sebete ho Ba-Galata 3:10. Ruri ba ne ba sa inahane ba le tlasa thohako; haeba ho na le se seng, ba ne ba lebeletse hore ba hlohonolofatsoe ka kutlo ea bona. Empa, Paulose ha siee letho: “Empa bohle ba its’episitseng ka ho phetha molao; ba rohakehile, hobane ho ngotsoe ho thoe: “Mang le mang ea sa tiisetse ho etsa tsohle tse ngotsoeng bukeng ea molao o rohakehile”. Paulose o bapisa mekhoha e ’meli e fapaneng hole: pholoho ka tumelo le pholoho ka mesebetsi. Litlhonolofatso tsa selekane le lithophako tse thathamisitsoeng ho Deuteronomoma 27 le 28 li ne li hlakile. Ba neng ban a le kutlo ba ne ba hlohonolofatsoa, ba neng ba se na kutlo ba rohakeha. Seo se bolela hore ha motho a ne a batla ho lula kutlong ea molao ho amoheloa ke Molimo, o ne a lokela ho boloka molao oohle. Ha re na bolokolohi ba ho qolla le ho khetha seo re batlang ho se latela; kapa ho nahana hore Molimo o tla kobela liphoso tse itseng leihlo mona le mane. Ke sohle kapa ha ho letho. Tsena ruri ke litaba tse seng monate e seng Balichaba feela empa le ho bahanyeli ba bo ramolao ba Paulose, hobane “bohle re sitiloe, ’me ha re lokeloe ke khanya ea Molimo” (Ba-Roma 3:23). Ho sa tsotellehe hore re leka ka thata ha kae ho ba ba lokileng, molao o re siea re le litloi tsa molao.

Ke joang Krete a re lopolotseng thohakong ea molao? Sheba Ba-Gal. 3:13, 2 Ba-Kor. 5:21.

Paulose o hlalisa papiso e ’ngoe ho hlalosa seo Krete a re etselitseng sona ho Krete. Lentsoe lopolla le bolela “ho reka hape.” Le ne le sebelisa e le theko ea topollo e neng e lefshoa ho lopolla batšoaruoa kapa e le theko e lefshoang ho lokolla lekhoba. Ka ha moputso oa sebe ke lefu, thohako ea ho hloleha ho boloka molao hangata e ne e le kotlo ea lefu. Theko e lefioeng bakeng sa topollo ea rōna ha se hore e ne e sa bonahale; e qositse Molimo bophelo ba mora oa hae (John 3:16). Jesu o re lopolotse thohakong ka ho ba mojari oa libe tsa rōna (1 Ba-Kor. 6:20, 7:23). O ipelesitse thohako ea rōna ka boikhetlo le ho otloa ka lebaka la rōna kotlo e feleltseng ea sebe (2 Ba-Kor. 5:21).

Paulose o qotsa Deuteronomoma 21:23 e le bopaki ba mangolo. Ho latela moetlo oa se-Juda, motho o ne a le tlasa kotlo ea Molimo haeba, ka mora kahlolo, ’mele oa hae o ne o fanyehoa sefateng. Lefu la Jesu sefapanong le bonoe e le mohlala oa thohako ena (Liketso 5:30, 1 Pet. 2:24).

Ha ho makatse, hee, hore e be sefapano e bile lejoe la khopiso ho Bajude ba bang ba neng ba sa lekanye hore Messia o ne a otloa ke Molimo. Empa sena e le oona morero oa Molimo. E, Messia o jere thohako, empa e ne e se ea hae—e ne e le ea rōna!

Ho Ithuta Haholoanyane:

“Holima Krete e le moemeli oa rōna le tiisetso ho ile ha behoa makhopo ohle a rōna. O baliloe e le setloli sa molao, hore a tle a re lopolle thohakong ea molao. Molato o mong le o mong oa setloholo sa Adama o ne imetse pelo ea hae. Khalefo ea Molimo khahlanong le sebe, ponahatso e tšabehang ea hae ea ho nyonya ka baka la bokhopo, e ile ea tlala moeeng oa mora oa hae ka pherekano. Bophelo ba hae bohle Krete o ne a phatlalatsa lefatšeng le oeleng litaba tse molemo tsa mohau oa Ntate le lerato le tšoarelang. Pholoho bakeng sa moetsalibe ea ka sehlohong e ne e le sehloho sa hae. Empa joale ka boima bo hlolang ba molato boo a bo jereng, a ke ke a bona sefahleho se boelanyang sa Ntate. Ho huloa ha sefahleho sa leholimo ho Mopholosi horeng ena ea bohloko bo boholo ho ile ha hlaba pelo ea hae ka masoabi a ke keng a utloisiseha ho motho. Bohloko bo bile bohlo hoo bohloko ba nama bo neng bo sa utloahale.”—Ellen G. White, *The Desire of Ages*, p. 753. “Luthere joale a kena ka sebete mosebetsing oa hae e le ’mampoli oa ’nete. Lentsoe la hae le ne le utluoa lifalaneng, ka lithokomeliso tse mahlonoko. A beha kapele ho batho semelo se nyatsehang sa sebe, le ho ba ruta hore ho thata ho motho ka mesebetsi ea hae ho bebofatsa molato oa hae kapa ho balehela kotlo ea teng. Ha ho letho ha e se pako ho Molimo le tumelo Krete e ka bolokang moetsalibe. Mohau oa Krete o ke ke oa rekoa; ke mpho ea mahala. A khothaletsa batho hore ba se ke ba reka boitlopo sebeng, empa ho sheba ka tumelo ho molopolli ea thakhisitsoeng.”—Ellen G. White, *The Great Controversy*, p. 129.

Lipotso tsa Puisano:

1. Le kajeno ka hara kereke ea rōna, ba bang ba ntse ba na le bothata ba ho amohela pholoho ka tumelo feela, oo ke mohau oa Molimo, ka Krete, o re pholosang, ntle le mesebetsi ea rōna. Ke eng se ka morao ho lesisitheho lee ho ba bang ho amohela ’nete ee e bohlokoa?
2. Paulose o buile ka matla ka phoso sa thuto-Molimo ea pholoho ka mesebetsi. Seo se re bolella eng ka bohlokoa ba thuto Molimo e nepahetseng? Hobaneng rōna re le kereke, re lokela ho ema, ka matla ohle ja ho hlokeha, ha phoso e rutoa mahareng a rōna?

Kakaretso:

Ho tloha qalong ho isa qetellong bophelong ba Bokreste, motheo oa pholoho ea rōna ke tumelo ho Krete feela. E bile ka baka la tumelo ea Abrahamana litšepisosng tsa Molimo a ileng a balloa hore ke ho loka, ’me mpho eo ea ho loka e ea fumaneha bakeng sa bohle kajeno ba nang le tumelo ea Abrahamana. Lebaka leo re sa utloeng ka lona bakeng sa liphoso tsa rōna ke la hore Jesu o lefile theko ea libe tsa rōna ka ho shoa seabakeng sa rōna.

